



Finanskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

Oslo, 18.05.26

Pensjonistforbundet og SAKOs høringssvar - regjeringens forslag til RNB 2026

Pensjonistforbundet og SAKO (Telepensjonistenes Landsforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbund, Statens vegvesens pensjonistforbund, Postens Pensjonistforbund, Fagforbundet og Kontaktutvalget for pensjonister i LO Stat) gir felles innspill om regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett (RNB).

Bruk handlingsrommet og prioriter dem som har minst

Regjeringens forslag til RNB er stramt og nøkternt, og endrer lite på statsbudsjettet som ble vedtatt i desember 2025. Oljepengebruken reduseres med 4,9 milliarder kroner sammenlignet med statsbudsjettet som ble vedtatt i 2025. Vi mener derfor det er rom for å gi budsjettet en mer sosial profil, godt innenfor handlingsregelen.

Stortinget må prioritere de som har minst, fordi dyrtiden er mest krevende for dem. Vi krever at:

- minstepensjon og lave pensjoner får ekstra kronetillegg
- gjenlevendetillegget oppreguleres
- kommuneøkonomien styrkes
- bostøtten økes
- vaksine mot helvetesild blir gratis for eldre

Minstepensjon må løftes over fattigdomsgrensen

Ingen skal måtte leve av en alderspensjon fra folketrygden som ligger under fattigdomsgrensen (EU60). I dag ligger minsteytelsene om lag 46 000 kroner under dette nivået. Vi krever derfor at Stortinget tar grep for å sikre et anstendig minstenivå for landets pensjonister gjennom en opptrapping av minstesatsene.

Tidligere hadde minstepensjonister en noe gunstigere regulering enn øvrige pensjonister. Denne ordningen ble fjernet i 2022. Ved den årlige reguleringen av pensjon tas det dermed ikke lenger særskilt hensyn til grupper med svak økonomi. Skal pensjonister med de laveste ytelsene få en mer sosial inntektsutvikling, er det derfor nødvendig med ekstraordinære økninger over statsbudsjettet.



Mange som lever på lave ytelser har begrensede muligheter til å forbedre sin egen økonomiske situasjon. Det er et samfunnsansvar å sikre dem en anstendig inntekt som gir et verdig livsopphold. Å heve minstenivåene over fattigdomsgrensen vil bidra til å redusere fattigdom, utjevne inntektsforskjeller, og gi økt livskvalitet for mange eldre.

Vi vil samtidig understreke at det er avgjørende at ytelser, som bostøtte og tjenestepensjon, ikke reduseres når minsteytelsene i folketrygden øker. Ellers risikerer man at økningen i minsteytelsene helt eller delvis motvirkes, slik at målgruppen i praksis blir sittende igjen med liten eller ingen reell forbedring i økonomien.

Kronetillegg

De siste 10 årene har pensjonister fått svekket kjøpekraften av sine pensjoner. Ifølge TBU-rapporten, *Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2026* (tabell 10.5) steg konsumprisindeksen (KPI) i gjennomsnitt med 3,3 prosent årlig i perioden 2016-2025, mens pensjonene i samme periode kun økte med 3,1 prosent. Dette rammer alle som har vært pensjonister i perioden, men særlig personer med lave og middels inntekter.

Pensjonistenes inntektsutvikling bestemmes i stor grad gjennom trygdeoppgjøret. Etter dagens regler gis det i hovedsak et likt prosentvist tillegg til alle pensjonister, uavhengig av inntektsnivå. Pensjonene reguleres i takt med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Dette gir normalt svakere inntektsvekst enn for lønnstakere, samtidig som reguleringen er mindre omfordelende enn i lønnsoppgjørene, hvor kronetillegg og lavlønnstillegg ofte benyttes for å sikre en mer sosial inntektsutvikling.

Vi krever derfor at det gis et kronetillegg som supplement til den prosentvise reguleringen av pensjonene. Et kronetillegg vil ha størst betydning for dem med lave inntekter og bidra til å redusere økonomiske forskjeller mellom pensjonister.

Kronetillegg kan målrettes mot grupper med lave og middels inntekter, på samme måte som lavlønnstillegg brukes i lønnsoppgjørene. Et slikt tillegg vil bidra til å gi pensjonister med svak økonomi bedre muligheter til å håndtere de økte levekostnadene som følger av et vedvarende høyt prisnivå.

Tiltaket vil bidra til å redusere fattigdom og sosial ulikhet blant pensjonister. Vi mener derfor at muligheten Stortinget har åpnet for, må benyttes til å finansiere et kronetillegg i behandlingen av revidert budsjett.

Gjenlevendetillegget må oppreguleres

Mange eldre etterlatte kvinner mottar gjenlevendetillegg som en del av alderspensjon fra folketrygden. Tidligere ble denne delen av pensjonen oppregulert årlig fra 1. mai på lik linje med øvrig pensjon. Fra 2024 ble denne reguleringen stanset, og gjenlevendetillegget for etterlatte alderspensjonister født i 1944 eller senere ble fryst



på samme nivå. Når prisene stiger, innebærer dette at tillegget gradvis svekkes i verdi.

Denne innstrammingen rammer i hovedsak aleneboende enker. Ifølge NAV mottok 74 371 personer gjenlevendetillegg i desember 2025, hvorav 92 prosent var kvinner. Vi minner om at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV ved behandlingen i 2020 fremmet forslag om nødvendige lovendringer for å sikre at rettighetene til etterlatte alderspensjonister skulle videreføres. Dette fikk også støtte fra MDG og Rødt.

Dagens regler innebærer at en sårbar gruppe får svekket kjøpekraft år for år, resten av livet. Det mener vi er urimelig. Enker skal ikke ha en svakere inntektsutvikling enn andre pensjonister. Vi krever derfor at gjenlevendetillegget igjen reguleres på lik linje med øvrig pensjon, slik praksis var før 2024. Vi viser til at Finansdepartementet har anslått kostnaden ved å regulere gjenlevendetillegget til om lag 82 millioner kroner i 2026.

Kommuneøkonomi

Budsjettforhandlingene høsten 2025 medførte at kommunesektoren fikk et betydelig løft i statsbudsjettet 2026. Det var likevel ikke tilstrekkelig for å veie opp for flere år med underfinansiering. Regjeringens forslag til RNB er heller ikke det. Hele 1 av 3 kommuner gikk med driftsunderskudd i 2025. Det er for stor avstand mellom oppgavene regjering og Stortinget pålegger kommunene, og den statlige finansieringen av dem. Derfor må Stortinget også i behandlingen av RNB sikre at kommunene får mer.

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på mellom 3,5 til 4,0 milliarder kroner. Men av disse er hele 3 milliarder merkostnader knyttet til endret befolkningssammensetning. Det reelle handlingsrommet er derfor kun 0,5 til 1 milliarder kroner. KS har beregnet at dette handlingsrommet kun utgjør mellom 88 og 177 kroner per innbygger.

Kommuneøkonomien i 2025 var litt bedre enn i 2024, men dette skyldes langt på vei kutt som går utover brukerne, for eksempel kutt i vikarbruk, ekstravakter og overtid og investeringer. Eldre er den største brukergruppa av kommunale helse- og omsorgstjenester. Den svake kommuneøkonomi går utover deres velferd. Selv lovpålagte tjenester kuttes i trange tider. Eldre som før fikk sykehjemsplass, tilbys nå omsorgsbolig eller tjenester i eget hjem. Tjenester som før ble sett som nødvendige, for eksempel matbringning, dagtilbud og aktivitetstiltak, kuttes.

Svak kommuneøkonomi medfører også at kommunene ikke har råd til nødvendige investeringer i helse og omsorg. Til tross for at det mangler sykehjemsplasser og behovet vil øke i årene fremover, har ikke kommunene råd til å drive, pusse opp eller



bygge nye sykehjemsplasser. Potten som er avsatt i Husbankens investeringstilskudd, blir derfor ikke brukt opp.

Bo trygt hjemme-reformen forutsetter god kommuneøkonomi. Svak kommuneøkonomi gjør at kommunene ikke kan prioritere å bygge levende lokalsamfunn, der folk kan bo trygt hjemme så lenge som mulig, der det skapes rom for aktivitet, deltakelse og fellesskap, der de kan rekruttere og beholde dyktige medarbeidere, og der pårørende får den støtten de trenger. Manglende investeringer i dette, vil medføre økte kostnader for kommunene senere i form av økt behov for helse- og omsorgstjenester.

Vi vil advare mot at demografiske endringer (i hovedsak flere eldre) stadig blir brukt som argumentasjon for at innbyggerne skal ha reduserte forventninger til tjenestene de mottar fra det offentlige. Med en rik stat og fattige kommuner, mener vi at staten må øke kommunenes frie inntekter. Samtidig er vi bekymret for at det stadig foreslås å innlemme øremerkede midler i frie inntektene. Det tilfører ikke sektoren mer ressurser. Tvert imot øker risikoen for at midlene ikke når de prioriterte formålene, men inngår i den generelle budsjettfordelingen.

Kommunene har behov for mer penger og flere hender. Derfor forventer vi at Stortingets budsjettforhandling vil tilføre kommunesektoren midler til forsvarlig drift. Kommunene må finansieres slik at de kan yte gode tjenester, investere i forebyggende tiltak og realisere statlige reformer.

Bostøtte

Bostøtten er det viktigste boligsosiale virkemiddelet for å hjelpe husstander med lave inntekter og høye boutgifter. Regjeringen foreslo ingen reell styrking av bostøtten i statsbudsjettet for 2026. Det gjør den heller ikke i forslaget til RNB. Det foreslås ingen endringer i inntektsgrenser, boutgiftstak eller beregningsmodell. Dette betyr at ordningen svekkes ytterligere, selv om flere enn før sliter med å dekke grunnleggende boutgifter.

Husbankens rapport «*Bostøtten i 2025 - Hvor treffsikker er ordningen?*» viser at bostøtten til eldre dekker boutgiftene i langt mindre grad enn tidligere. Flere mottakere har behov for sosialhjelp i tillegg. Antallet eldre mottakere er halvert på 15 år. Ikke fordi de har fått bedre råd, men fordi boutgiftstaket og inntektsgrensene ikke har fulgt utviklingen i boutgifter.

Rapporten viser at bostøtten over tid har blitt mindre effektiv til å redusere belastningen som boutgiftene utgjør for husstandenes økonomi, samt til å jevne ut forskjeller forårsaket av høye boutgifter. Husbanken konkluderer derfor med at «Det tyder på at det også er behov for å vurdere ordningens utforming, særlig knyttet til boutgiftstakene.».

Vi krever at bostøtten økes og tilpasses reelle inntekter og boutgifter. Det må også innføres et varig krav i bostøtteforskriften om at bostøtten skal skjermes ved justering



av trygdeytelser, slik at eventuelle løft i for eksempel minstepensjonen ikke automatisk fører til lavere bostøtte.

Vaksine mot helvetesild

Regjeringen foreslår ingen utvidelse av voksendvaksinasjonsprogrammet i RNB. Vi mener nødvendige vaksiner må fases inn i programmet og være gratis, fordi mange eldre ikke har råd til å ta vaksiner som Folkehelseinstituttet (FHI) anbefaler.

Egenbetaling skaper sosiale helseforskjeller og medfører at færre tar vaksine. Økt vaksinerer er helsefremmende, forebyggende og god samfunnsøkonomi. I behandlingen av RNB bør Stortinget prioritere vaksine mot helvetesild.

Eldre har større risiko for helvetesild, fordi med alder reduseres immunforsvaret. Da aktiveres vannkoppevirus som har ligget i dvale i nerveknuter. FHI anbefaler derfor eldre å ta vaksine mot helvetesild. To doser gir effektiv beskyttelse. Forskning viser at vaksinen også kan redusere risikoen for demens.

Vaksine mot helvetesild koster i underkant av 5000 kroner. Det er mye penger for eldre med lave inntekter. Det kan ikke være slik at tykkelsen på lommeboka skal avgjøre hvem som utsettes for og hvem som slipper smerter. Vaksinen må inngå i voksendvaksinasjonsprogrammet, og være tilgjengelig og gratis for alle.

Vennlig hilsen
For Pensjonistforbundet

Jan Davidsen
Forbundsleder

Arne Halaas
Generalsekretær